

159.93/.95
Г 44

БЕСТСЕЛЕР №1

ЧОМУ ЕМОЦІЙНИЙ
ІНТЕЛЕКТ ВАЖЛИВІ
ШИЙ ЗА ІQ? ЯКІ ЕМО
ЦІЙНІ СКІАДНИКИ
ПЕРЕДУСІМ ФОР
МУЮТЬ НАШУ
ДОЛЮ? ДЛЯ
ЧОГО НАМ
ЕМОЦІ ТА
ЯК НАВ
ЧИТИСЯ
НИМИ
КЕРУВА
ТИ? ЧИ
МОЖНА
ВИПРА
ВИТИ
ЕМО
ЦІЙНІ
МОДЕЛІ
ЗАКЛА
ДЕНІ
В ЛЮДИ
НІ КОЛІ
ВОНИ
ГАЛЬМУ
ЮТЬ ДІ
РУХ ДО
КРАІТО
ГО? І ВЗА
ГАДІ ЧИ
РЕАЛЬ
НО ОБСЛ
НАТИ ДВА
СЛОВА
«ЕМОЦІЙНИЙ»
ТА «ІНТЕЛЕКТ»
І НЕ ДІСТАТИ
СУПЕРЕЧНІСТЬ?

ДЕНІЕЛ ҐОУЛМАН

ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ

КНИЖКА, ЯКА ЗМІНЮЄ УЯВЛЕННЯ
ПРО ТЕ, ЩО ОЗНАЧАЄ
БУТИ РОЗУМНИМ

 Vivat
ВИДАВНИЦТВО

DANIEL COLEMAN

**EMOTIONAL
INTELLIGENCE**

ДЕНІЕЛҐОУЛМАН

ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ

Харків

2018

УДК 159.9
ББК 88
Г57

Перекладено за виданням:
Goleman, D. Emotional Intelligence / Daniel Coleman. —
New York: Bantam Books, 2006. — 360 p.

Переклад з англійської *Соломії-Любові Гумецької*

Дизайнери обкладинки *Віктор Корвіц, Вікторія Долгих*

Гоулман Д.

Г57 Емоційний інтелект / Деніел Гоулман; пер. з англ. С.-Л. Гумецької. — Х.: Віват, 2018. — 512 с.

ISBN 978-966-942-116-6 (укр.)

ISBN 978-0-553-38371-3 (англ.)

Залежність між інтелектом і життєвим успіхом зрозуміла і майже аксіоматична. А як впливає на життєві здобутки емоційна сфера людини? Які емоційні складники передусім формують нашу долю? Чи можна (і як саме, якщо так) виправити емоційні моделі, закладені в людині, коли вони гальмують її рух до кращого? І взагалі, чи реально об'єднати два слова — «емоційний» та «інтелект» — і не дістати суперечність? Відповіді на ці питання дає оперта на наукову базу й водночас легко написана для широкої аудиторії книжка Девіда Гоулмана — один із безперечних психологічних бестселерів останніх десятиліть.

УДК 159.9
ББК 88

ISBN 978-966-942-116-6 (укр.)
ISBN 978-0-553-38371-3 (англ.)

© Daniel Goleman, 1995
© Daniel Goleman, передмова, 2005
© ТОВ «Видавництво «Віват»», видання українською мовою, 2018

Зміст

Передмова до десятого, ювілейного видання «Емоційного інтелекту».....7	
Виклик від Аристотели.....22	
Чому саме це дослідження і саме зараз... 25	
Наша подорож..... 27	
<i>Частина перша. ЕМОЦІЙНИЙ МОЗОК</i> 31	
1. Для чого нам емоції?33	
Коли пристрасті беруть гору над розумом..... 35	
Як розвивався наш мозок..... 43	
2. Анатомія емоційного піратства 48	
Де ховаються всі пристрасті..... 50	
Спусковий механізм нервової системи..... 52	
Емоційна система безпеки..... 54	
Спеціаліст з емоційної пам'яті..... 58	
Застаріла система безпеки нервової системи..... 60	
Коли емоції виникають швидко та необдуманно..... 62	
Управління емоціями..... 65	
Баланс між емоційним і раціональним..... 69	
<i>Частина друга. ПРИРОДА ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ</i> 73	
3. Коли розумний насправді дурний 75	
Емоційний інтелект і доля..... 78	
Ще один вид інтелекту..... 81	
Спок проти Дейти: коли самого пізнання недостатньо..... 87	
Чи можуть емоції бути розумними?..... 90	
Коефіцієнт розумового розвитку та емоційний інтелекту чистому вигляді... 94	
4. Пізнай самого себе 98	
Пристрасні й байдужі..... 102	
Людина без почуттів..... 104	
Хвала шостому чуттю..... 108	
Проникаючи в несвідоме..... 111	
5. Раби пристрасті 114	
Анатомія люті..... 118	
Зменшення тривоги: а що, я хіба хвилююсь?..... 129	
Як упоратися з меланхолією..... 136	
«Репресори»: відмова від негативу..... 146	
6. Здібність майстра 150	
Контроль над імпульсивними діями: тест із зефіром..... 154	
Поганий настрій, сплутані думки..... 158	
Скринька Пандори і Поліанна: сила позитивного мислення..... 163	
Оптимізм як потужний мотиватор..... 166	
Потік натхнення: нейробіологія досконалої майстерності..... 170	
Навчання і натхнення: нова модель освіти..... 175	
7. Звідки походить емпатія 180	
Як розкривається емпатія..... 183	
Добре налаштуйтеся на дитину..... 186	
Наслідки неправильного налаштування..... 188	
Неврологія емпатії..... 190	
Емпатія й етика: джерело альтруїзму..... 194	
Життя без емпатії: мислення розбещувача, моральні якості соціопата..... 196	
8. Мистецтво соціальної взаємодії 204	
Покажи емоцію..... 207	
Експресивність і «зараження емоціями»..... 209	
Зачатки соціального інтелекту..... 214	
Як стають соціально некомпетентними..... 219	
«Ми тебе ненавидимо»: на порозі..... 223	
Емоційна проникливість: як це буває..... 226	
<i>Частина третя. ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ НА ПРАКТИЦІ</i> 229	
9. Нерозлучні вороги 231	
Його та її шлюб: усе починається з дитинства..... 233	
Неправильні лінії поведінки в подружньому житті..... 238	
Отруйні думки..... 243	
Затоплення: коли шлюб іде під воду..... 247	
Чоловіки: слабка стаття..... 249	
Чоловікам і жінкам: подружня порада..... 251	
Хороша сварка..... 253	
10. Управління за допомогою серця 262	
Критика — справа тонка..... 265	
Ми не схожі — як із цим упоратися?..... 273	
Мудра організація і груповий IQ..... 282	

11. Розум і медицина	289	Приборкання агресії.....	400
Тіло і розум: як емоції		Школа для хуліганів.....	406
впливають на здоров'я.....	292	Як уберегтися від депресії.....	409
Отруйні емоції: клінічні дані.....	295	Ціна сучасності: зростання темпів	
Користь позитивних емоцій		поширення депресії.....	411
з точки зору медицини.....	310	Розвиток депресії у молоді.....	414
Розплата за песимізм і користь		Депресивний хід думок.....	416
від оптимізму.....	311	Як подолати депресію.....	419
Впровадження емоційного інтелекту		Розлади харчування.....	421
у сферу медичного обслуговування.....	317	Постійно самотні:	
		люди поза суспільством.....	426
<i>Частина четверта.</i>		Дружні стосунки: курс навчання.....	429
ВІКНА МОЖЛИВОСТЕЙ	325	Алкоголь і наркотики: згубні	
12. Суворе випробування сім'єю	327	звички як самолікування.....	431
«Увімкни своє серце».....	332	Більше ніжких «восн»:	
Засвоєння емоційної бази.....	335	спільне завдання — профілактика.....	437
Як виховати хулігана.....	338	16. Емоційне навчання	445
Жорстоке поводження:		Урок співпраці.....	448
згасання емпатії.....	340	Спірне питання.....	450
13. Психічна травма		Ретроспективний аналіз:	
та емоційне перевчання	344	бійка, яка не відбулася.....	452
Жах, закарбований у пам'яті.....	348	Буденні тривоги.....	454
Посттравматичний стрес		Основи емоційного інтелекту.....	455
і розлад лімбічної системи.....	351	Емоційна грамотність у середмісті.....	457
Емоційне перевчання.....	356	Прихована емоційна грамотність.....	461
Перевчання емоційного мозку.....	358	Емоційний розклад.....	464
Емоційне перевчання і заліковування		Головне — правильно обрати час.....	468
психічної травми.....	361	Емоційна грамотність	
Психотерапія як процес		як превентивний захід.....	470
емоційного навчання.....	366	Новий погляд на шкільну освіту:	
14. Темперамент - не вирок	370	показуємо приклад, або спільноти,	
Нейрохімія сором'язливості.....	374	яким не байдуже.....	474
Мене нічого не турбує:		Місія школи розширюється.....	476
життєрадісний характер.....	377	Чи може емоційна грамотність	
Як приборкати перезбуджене		змінити ситуацію?.....	479
мигдалеподібне тіло.....	381	Характер, мораль і мистецтво	
Дитинство: вікно можливостей.....	385	демократії.....	485
Найважливіші вікна можливостей.....	388	Заключне слово.....	487
<i>Частина п'ята. ЕМОЦІЙНА</i>		Додаток А. Що таке емоція?.....	489
ГРАМОТНІСТЬ	393	Додаток Б. Ознаки емоційного розуму.....	492
15. Ціна емоційної безграмотності	395	Додаток В. Неврологічна схема страху.....	501
Емоційне нездоров'я.....	397	Подяки.....	506
		Література.....	509